

РАЗСЛЕДВАНЕТО ПО НАКАЗАТЕЛНИ ДЕЛА В РЕПУБЛИКА СЛОВАКИЯ

Владимира Трънкозова⁴²

Организация на полицията

Полицията изпълнява задачи, свързани с поддържането на вътрешния ред, защитата на сигурността и борбата с престъпността, включително организираната и международната престъпност. Освен това полицията изпълнява и допълнителни задачи в съответствие с различни програми за международно сътрудничество и съобразно международните ангажменти, поети от страната.

Полицията е на подчинение на Министерството на вътрешните работи, но парламентът и правителството също упражняват контрол върху нейната дейност. Разпоредби, уреждащи организацията и функциите на полицията, се съдържат в Конституцията, специалните закони и международните договори, по които Словакия е страна.

Самостоятелно звено в Министерството на вътрешните работи е Президиумът на полицията. Негов председател е директорът на полицията, който е пряко подчинен на министъра на вътрешните работи на Република Словакия и отговаря за осъществяваната от Президиума дейност.

Основните задачи на полицията са: да защитава основните човешки права и свободи и преди всичко правото на живот, правото на лична неприкосновеност и правото на собственост, да разкрива извършените престъпления и техните извършители, да разкрива случаи на данъчни измами и случаи на незаконно придобити средства, да осигурява защитата на държавните граници, да опазва обществения ред и да предприема мерки в случай на нарушаването му, да осигурява защитата на свидетелите и др.

Специализирани служби в рамките на полицията, които извършват разследване по определени видове наказателни дела, са Бюрото за борба с организираната престъпност, Бюрото за борба с корупцията, Бюрото на граничната полиция и др.

Провеждане на разследването

В резултат на проведената организационна реформа от 1 януари 2004 г. към Президиума на полицията е създадена нова структура – Служба на съдебната и криминалната полиция. Тя се ръководи от директор, който е пряко подчинен на заместник-председателя на Президиума на полицията.

Разследването е част от досъдебното производство по наказателни дела. Дейността на следователите е подробно уредена от Наказателно-процесуалния кодекс. Основната част от дейността по разследването се осъществява

⁴² Владимира Трънкозова работи в Отдела за контрол върху системата на наказателното правосъдие в Министерството на правосъдието на Република Словакия. Притежава магистърска степен по право от юридическия факултет на университета в Търнава.

от Службата на съдебната и криминалната полиция. Следователите на тази служба извършват разследването по дела за престъпления, за които законът предвижда наказание повече от 8 години лишаване от свобода, включително извънредните наказания 25 години лишаване от свобода или доживотен затвор.

През 2004 г. в Наказателно-процесуалния кодекс беше въведено т.нар. „бързо производство“. Бързото производство се прилага по дела за престъпления, за които е предвидено наказание до три години лишаване от свобода.

Разследването се извършва от следователи от Службата на съдебната и криминалната полиция, с изключение на разследвания по бързите производства, които се провеждат от полицейски служители.

Наказателно-процесуалният кодекс определя като субекти на предварителното производство следователите и полицейските служители. Те извършват следствените действия самостоятелно, като основната им задача е да изяснят конкретния случай, включително да установят извършителя и последиците от престъплението. По изключение, в предвидените от закона случаи, за определени следствени действия се изисква съгласие на прокурора. Действията, извършени преди образуване на производството, не се налага да се извършват повторно, ако са били спазени изискванията на съответната глава от Наказателно-процесуалния кодекс.

Бързото производство трябва да приключи в срок от два месеца. Ако то не бъде приключено в този срок, прокурорът, ако прецени за необходимо, може да го преобразува в разследване. Наказателно-процесуалният кодекс не предвижда срокове за приключване на разследването. В случаите на постановено задържане, при определяне на срока на разследването се взимат предвид ограниченията по отношение на срока на задържането. При извършване на следствените действия следователите и полицейските служители работят самостоятелно, като целта им е да изяснят в максимална степен случая за възможно най-кратък срок.

След приключване на разследването следователят или полицейският служител изпращат делото на прокурора, който след като се запознае с него, може да внесе обвинителен акт в съда (ако събраните доказателства са достатъчни), да прекрати производството или да предложи споразумение или пробация.

В рамките на упражнявания контрол за законност прокурорът има право да дава задължителни указания на следователя или полицейския служител, извършващ разследването, да проверява дали следствените действия са извършени в определения срок, да участва лично в извършването на следствени действия, да отменя незаконосъобразните решения и действия на следователя или полицейския служител, извършващ разследването, да изема делото от един следовател и да го възлага на друг, както и да преобразува бързото производство в разследване, когато това се налага от обстоятелствата по конкретния случай.